Uradni list
Evropske unije

SL
Serija L

2024/856

24.4.2024

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2024/856

z dne 1. decembra 2023

o dopolnitvi Direktive 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z regulativnimi tehničnimi standardi, ki določajo nadzorniške stresne scenarije, skupne predpostavke glede modeliranja in parametrov ter pomen znatnega zmanjšanja

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Direktive 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES ([1]) ter zlasti člena 98(5a), tretji pododstavek, Direktive,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Nadzorniške stresne scenarije je določil Baselski odbor za bančni nadzor (BCBS) ([2]) in so upoštevani v smernicah Evropskega bančnega organa o obvladovanju obrestnega tveganja, ki izhaja iz netrgovalne dejavnosti ([3]), ki se uporabljajo od 30. junija 2019. Primerno je, da nadzorniški stresni scenariji iz te uredbe temeljijo na navedeni določitvi in metodologiji.

(2) Za namene izračuna ekonomske vrednosti lastniškega kapitala in neto prihodkov od obresti je treba določiti skupne predpostavke glede modeliranja in parametrov, ki bi jih morale uporabljati institucije. V ta namen bi bilo treba za izračun neto prihodkov od obresti uporabiti predpostavko konstantne bilance stanja v enoletnem obdobju, medtem ko bi bilo treba za izračun ekonomske vrednosti lastniškega kapitala uporabiti predpostavko iztekajoče se bilance stanja, pri kateri se pozicije, ki zapadajo, ne nadomeščajo. Namen teh predpostavk je zagotoviti dobro ravnovesje med točnostjo izračuna, zanesljivostjo ocen in operativno zapletenostjo.

(3) Da bi dosegli pravo ravnovesje med zagotavljanjem primerljivosti rezultatov ter prožnosti, potrebne zaradi dolgoročnega obdobja in inherentne operativne zapletenosti, bi bilo treba v izračun neto prihodkov od obresti vključiti komercialne marže in sestavine razmika, za izračun ekonomske vrednosti lastniškega kapitala pa bi morale institucije ravnati v skladu s svojim pristopom notranjega upravljanja in merjenja tveganja spremembe obrestne mere v netrgovalni knjigi.

(4) V skladu s standardi BCBS bi bilo treba pri vsakem testu odstopanj, ki se zahteva poleg testa ekonomske vrednosti lastniškega kapitala, uporabiti prag za opredelitev odstopajočih bank, ki je vsaj tako strog kot tisti, ki se uporablja za test ekonomske vrednosti lastniškega kapitala (15 % temeljnega kapitala). Ta prag bi moral dejansko odražati trenutno okolje na bonitetno zanesljiv in sorazmeren način, s čimer bi prispeval k pravni varnosti in doseganju usklajenosti po vsej Uniji, tudi ob upoštevanju dejstva, da prekoračitev pragov za ekonomsko vrednost lastniškega kapitala in neto prihodkov od obresti pri testih odstopanj ne bo nujno pomenila, da se od institucij zahteva, da ponovno umerijo svoje notranje ureditve, procese ali mehanizme ter ustrezne modele in pristope, niti ne bo vključevala samodejnega izvajanja nadzorniških pooblastil, kadar je upravljanje tveganja spremembe obrestne mere, ki izhaja iz dejavnosti iz netrgovalne knjige, s strani institucije ustrezno, sorazmerno s poslovnim modelom in institucija ni pretirano izpostavljena takemu tveganju.

([1]) UL L 176, 27.6.2013, str. 338.
([2]) Postopek nadzornega pregleda – SRP31 – Tveganje spremembe obrestne mere v netrgovalni knjigi (povezava).
([3]) EBA/GL/2018/02 z dne 18. julija 2018 (povezava).

(5) Za zagotovitev usklajenih metodologij za nadzorniški test odstopanj v zvezi s tem, kaj pomeni znatno zmanjšanje neto prihodkov od obresti zaradi nenadnih in nepričakovanih sprememb obrestnih mer, bi bilo treba uvesti referenčni prag, ki bi bil vsaj tako strog kot prag za nadzorniški test odstopanj pri ekonomski vrednosti lastniškega kapitala, in določiti izračun neto prihodkov od obresti.

(6) Ta uredba temelji na osnutku regulativnih tehničnih standardov, ki ga je Komisiji predložil Evropski bančni organ.

(7) Evropski bančni organ je opravil javno posvetovanje o osnutku regulativnih tehničnih standardov, na katerem temelji ta uredba, analiziral morebitne povezane stroške in koristi ter zaprosil za mnenje interesno skupino za bančništvo, ustanovljeno v skladu s členom 37 Uredbe (EU) št. 1093/2010 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]) –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Nadzorniški stresni scenariji

1. Šest nadzorniških stresnih scenarijev iz člena 98(5), drugi pododstavek, točka (a), Direktive 2013/36/EU je naslednjih:

(a) šok zaradi vzporednega premika krivulje donosa navzgor, kadar pride do vzporednega premika krivulje donosa navzgor z enakim pozitivnim obrestnim šokom za vse zapadlosti;

(b) šok zaradi vzporednega premika krivulje donosa navzdol, kadar pride do vzporednega premika krivulje donosa navzgor z enakim negativnim obrestnim šokom za vse zapadlosti;

(c) šok zaradi strmejše krivulje donosa, pri katerem krivulja donosa bolj strmo narašča, z negativnimi obrestnimi šoki za krajše zapadlosti in pozitivnimi obrestnimi šoki za daljše zapadlosti;

(d) šok zaradi sploščitve krivulje donosa, pri katerem se krivulja donosa splošči, s pozitivnimi obrestnimi šoki za krajše zapadlosti in negativnimi obrestnimi šoki za daljše zapadlosti;

(e) šok zaradi zvišanja kratkoročnih obrestnih mer z večjimi pozitivnimi obrestnimi šoki za krajše zapadlosti, da se približajo izhodiščnemu scenariju za daljše zapadlosti;

(f) šok zaradi znižanja kratkoročnih obrestnih mer z negativnimi pozitivnimi obrestnimi šoki za krajše zapadlosti, da se približajo izhodiščnemu scenariju za daljše zapadlosti.

2. Dva nadzorniška stresna scenarija iz člena 98(5), drugi pododstavek, točka (b), Direktive 2013/36/EU sta naslednja:

(a) šok zaradi vzporednega premika krivulje donosa navzgor, kadar pride do vzporednega premika krivulje donosna navzgor z enakimi pozitivnimi obrestnimi šoki za vse zapadlosti;

(b) šok zaradi vzporednega premika krivulje donosa navzdol, kadar pride do vzporednega premika krivulje donosa navzdol z enakimi negativnimi obrestnimi šoki za vse zapadlosti.

3. Institucije določijo nadzorniške stresne scenarije iz odstavkov 1 in 2 na podlagi obrestnih šokov, specifičnih za posamezno valuto, iz dela A Priloge ali, za valute, ki tam niso navedene, na podlagi obrestnih šokov, umerjenih v skladu z delom B Priloge.

Institucije umerijo obrestne šoke v skladu z delom B Priloge vsaj vsakih pet let.

([4]) Uredba (EU) št. 1093/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski bančni organ) in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/78/ES (UL L 331, 15.12.2010, str. 12).

4. Nadzorniški stresni scenariji iz odstavkov 1 in 2 se uporabljajo za izpostavljenost institucij tveganju spremembe obrestne mere, ki izhaja iz dejavnosti iz netrgovalne knjige, denominiranih v vsaki valuti posebej, za katero ima institucija zadevne pozicije, tj. če je knjigovodska vrednost finančnih sredstev ali obveznosti, denominiranih v tej valuti, enaka enemu od naslednjega:

(a) 5 % ali več vseh finančnih sredstev ali obveznosti iz netrgovalne knjige;

(b) manj kot 5 % vseh finančnih sredstev ali obveznosti iz netrgovalne knjige, če je vsota finančnih sredstev ali obveznosti, vključenih v izračun, nižja od 90 % vseh finančnih sredstev iz netrgovalne knjige, brez opredmetenih sredstev, ali obveznosti.

Člen 2

Določitev nadzorniških stresnih scenarijev

Glede na določeno velikost šoka zaradi vzporednega premika krivulje donosa ter šokov zaradi spremembe kratkoročnih in dolgoročnih obrestnih mer za „netvegano“ obrestno mero se za vsako valuto *c* uporabijo naslednje parametrizacije šestih nadzorniških stresnih scenarijev:

1. *šok zaradi vzporednega premika krivulje donosa za valuto c*: enakomeren šok zaradi vzporednega premika krivulje donosa navzgor ali navzdol v vseh časovnih intervalih:

$$\Delta R_{vzporedni\ premik,c}(t_k) = \pm\ \overline{R}_{vzporedni\ premik,c}$$

2. *šok zaradi spremembe kratkoročnih obrestnih mer za valuto* c:

$$\Delta R_{shspremememba\ dolgoročne\ OM,c}(t_k) = \pm\ \overline{R}_{spremembakratkoročneOM,c} \bullet e^{\frac{-tk}{4}},$$

pri čemer je t_k središčna točka (v času) časovnega intervala k^{th};

3. *šok zaradi spremembe dolgoročnih obrestnih mer za valuto* c:

$$\Delta R_{sprememba\ dolgoročne\ OM,c}(t_k) = \pm\ \overline{R}_{sprememba\ dolgoročne\ OM,c} \bullet \left(1 - e^{\frac{-tk}{4}}\right)$$

4. *šoki zaradi nevzporednega premika krivulje donosa za valuto* c:

$$\Delta R_{strmejša\ krivulja,c}(t_k) = -\ 0.65 \bullet\ |\Delta R_{sprememba\ kratkoročne\ OM,c}(t_k)| + 0.9 \bullet\ |\Delta R_{sprememba\ dolgoročne\ OM,c}(t_k)|;$$

$$\Delta R_{sploščitev\ krivulje,c}(t_k) = +\ 0.8 \bullet\ |\Delta R_{sprememba\ kratkoročne\ OM,c}(t_k)| - 0.6 \bullet\ |\Delta R_{sprememba\ dolgoročne\ OM,c}(t_k)|.$$

Člen 3

Spremembe ekonomske vrednosti lastniškega kapitala institucije

1. Institucije v svojih izračunih ekonomske vrednosti lastniškega kapitala upoštevajo skupne predpostavke glede modeliranja in parametrov iz odstavkov 2 do 10.

2. Institucije v svoje izračune ekonomske vrednosti lastniškega kapitala vključijo naslednje:

(a) vse pozicije iz netrgovalne knjige, ki izhajajo iz instrumentov, občutljivih na obrestne mere;

(b) majhne postavke trgovalne knjige v smislu člena 94(1) Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ([5]), razen če je njihovo tveganje spremembe obrestne mere zajeto v drugi meri tveganja;

(c) avtomatske opcije in opcije na podlagi obnašanja;

(d) pokojninske obveznosti in sredstva pokojninskih načrtov, razen če je njihovo tveganje spremembe obrestne mere zajeto v drugi meri tveganja;

([5]) Uredba (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L 176, 27.6.2013, str. 1).

(e) denarne tokove iz instrumentov, občutljivih na obrestno mero, ki vključujejo kakršno koli odplačilo glavnice, spremembo obrestne mere in povezana plačila obresti;

(f) zgornje in spodnje meje obrestnih mer za posamezne instrumente.

Institucije za namene točke (c) ključne predpostavke glede vedenjskega modeliranja instrumentov, občutljivih na obrestne mere, prilagodijo značilnostim različnih scenarijev obrestnih mer, pri čemer upoštevajo prage sorazmernosti in pomembnosti iz člena 8(10), člena 9(2), člena 10(4), člena 12(2) in člena 23(1) Delegirane uredbe Komisije (EU) 2024/857 ([6]).

3. Vsi instrumenti navadnega lastniškega temeljnega kapitala in drug trajni kapital brez datumov odpoklica se izključijo iz izračunov.

4. Institucije z deležem nedonosnih izpostavljenosti, ki znaša 2 % ali več, nedonosne izpostavljenosti vključijo kot instrumente, občutljive na splošno obrestno mero, katerih modeliranje bi moralo odražati pričakovane denarne tokove in njihov časovni okvir. Nedonosne izpostavljenosti se vključijo brez rezervacij. Za te namene se nedonosne izpostavljenosti določijo kot dolžniški vrednostni papirji, krediti in druga finančna sredstva, razvrščena kot nedonosna v skladu s členom 47a(3) Uredbe (EU) št. 575/2013, delež nedonosnih izpostavljenosti pa se izračuna kot znesek nedonosnih izpostavljenosti, deljen z zneskom skupnih bruto dolžniških vrednostnih papirjev, kreditov in drugih finančnih sredstev, izračunanim na ravni institucije.

5. Komercialne marže in druge sestavine razmika pri plačilih obresti se glede njihove izključitve iz denarnih tokov ali njihove vključitve vanje obravnavajo v skladu z notranjim pristopom institucij k upravljanju in merjenju tveganja spremembe obrestne mere v netrgovalni knjigi. Če so tržne marže in druge sestavine razmika izključene, institucije:

(a) uporabijo pregledno metodologijo za določitev netvegane obrestne mere ob nastanku vsakega instrumenta;

(b) uporabljajo metodologijo, ki se dosledno uporablja v vseh poslovnih enotah;

(c) zagotovijo, da je izključitev komercialnih marž in drugih sestavin razmika iz denarnih tokov skladna s tem, kako institucija upravlja in varuje pred tveganjem spremembe obrestne mere, ki izhaja iz dejavnosti iz netrgovalne knjige;

(d) o izključitvi obvestijo pristojni organ.

6. Sprememba ekonomske vrednosti lastniškega kapitala se izračuna ob predpostavki iztekajoče se bilance stanja, pri kateri obstoječe pozicije zapadejo in se ne nadomestijo.

7. Spodnja meja obrestne mere po šoku, odvisna od zapadlosti, se uporablja za vsako valuto, in sicer pri –150 bazičnih točkah za takojšnjo zapadlost. Ta spodnja meja se povečuje za 3 bazične točke na leto in sčasoma doseže 0 % za zapadlosti 50 let in več. Če so opazovane obrestne mere nižje od spodnje meje obrestne mere po šoku, institucije uporabijo nižjo opazovano obrestno mero.

8. Institucije pri izračunu skupne spremembe za vsak scenarij obrestnega šoka seštejejo vse negativne in pozitivne spremembe, do katerih pride v vsaki valuti. Valute, ki niso valuta poročanja, se pretvorijo v valuto poročanja po promptnem menjalnem tečaju Evropske centralne banke na referenčni datum. Pozitivne spremembe se tehtajo s faktorjem 50 % ali faktorjem 80 % v primeru valut mehanizma deviznih tečajev – ERM II, katerih uradno dogovorjeni razpon nihanja je ožji od standardnega razpona ±15 %. Tehtani dobički se pripoznajo do večje od naslednjih vrednosti: (a) absolutna vrednost negativnih sprememb v eurih ali valutah ERM II in (b) rezultat uporabe faktorja 50 % za pozitivne spremembe v valutah ERM II oziroma eurih.

9. Za diskontiranje se uporabi ustrezna splošna netvegana krivulja donosa na valuto. Ta krivulja donosa ne vključuje kreditnih ali likvidnostnih razmikov za posamezne instrumente, sektorje ali subjekte.

([6]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2024/857 z dne 1. decembra 2023 o dopolnitvi Direktive 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z regulativnimi tehničnimi standardi, ki določajo standardizirano metodologijo in poenostavljeno standardizirano metodologijo za oceno tveganj, izhajajočih iz morebitnih sprememb obrestnih mer, ki vplivajo na ekonomsko vrednost lastniškega kapitala in neto prihodke od obresti pri dejavnostih iz netrgovalne knjige institucije s (UL L, 2024/857, 24.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/857/oj).

10. Pri ocenjevanju tveganja produktov, občutljivih na obrestne mere, ki so povezani z inflacijo ali drugimi tržnimi dejavniki, se uporabijo preudarne predpostavke. Te predpostavke temeljijo na trenutni/zadnji opazovani vrednosti, napovedih uglednega gospodarskega raziskovalnega inštituta ali drugih splošno sprejetih tržnih praksah in so na splošno neodvisne od scenarijev.

Člen 4

Spremembe neto prihodkov institucije od obresti

1. Institucije v svojih izračunih neto prihodkov od obresti upoštevajo skupne predpostavke glede modeliranja in parametrov iz odstavkov 3(2), (3) in (4) ter (7) do (10). Poleg tega institucije v svojih izračunih neto prihodkov od obresti upoštevajo skupne predpostavke glede modeliranja in parametrov iz odstavkov 2 do 4 tega člena.

2. Institucije v svojih izračunih upoštevajo prihodke od obresti in odhodke za obresti v obdobju enega leta ne glede na zapadlost in računovodsko obravnavo zadevnih instrumentov iz netrgovalne knjige, občutljivih na obrestne mere.

3. Institucije v svoje izračune vključijo komercialne marže in druge sestavine razmika.

4. Institucije izračunajo spremembo neto prihodkov od obresti ob predpostavki konstantne bilance stanja, pri kateri se skupna velikost in sestava, vključno z bilančnimi in zunajbilančnimi postavkami, ohranjata z nadomestitvijo instrumentov z denarnimi tokovi, ki zapadejo ali se jim prilagodijo obrestne mere, z novimi instrumenti, ki imajo primerljive značilnosti glede valute, zneska in obdobja za prilagoditev obrestne mere kot instrumenti, ki ustvarjajo denarne tokove, ki se jim prilagodijo obrestne mere. Marže novih instrumentov temeljijo na maržah iz nedavno kupljenih ali prodanih produktov s podobnimi značilnostmi. V primeru instrumentov s tržnimi cenami, ki jih je mogoče opazovati, se uporabijo najnovejši tržni razmiki in ne pretekli tržni razmiki.

Člen 5

Znatno zmanjšanje

1. Znatno zmanjšanje za namene člena 98(5), drugi pododstavek, točka (b), Direktive 2013/36/EU je zmanjšanje enoletnih neto prihodkov institucije od obresti (NII) za več kot 5 % njenega temeljnega kapitala, in sicer zaradi nenadne in nepričakovane spremembe obrestnih mer, kot je določena v katerem koli od dveh nadzorniških stresnih scenarijev iz člena 1(2).

2. Znatno zmanjšanje iz odstavka 1 se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{NII_{šok} - NII_{osnova}}{temel\ jni\ kapital} < -5\ \%$$

Člen 6

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 1. decembra 2023

Za Komisijo
predsednica
Ursula VON DER LEYEN

PRILOGA

Del A: Obrestni šoki $\overline{R}_{\text{vrsta šoka,c}}$

	ARS	AUD	BGN	BRL	CAD	CHF	CNY	CZK	DKK	EUR	GBP
Vzporedni premik	400	300	250	400	200	100	250	200	200	200	250
Sprememba kratkoročne OM	500	450	350	500	300	150	300	250	250	250	300
Sprememba dolgoročne OM	300	200	150	300	150	100	150	100	150	100	150

	HKD	HUF	IDR	INR	JPY	KRW	MXN	PLN	RON	RUB	SAR
Vzporedni premik	200	300	400	400	100	300	400	250	350	400	200
Sprememba kratkoročne OM	250	450	500	500	100	400	500	350	500	500	300
Sprememba dolgoročne OM	100	200	350	300	100	200	300	150	250	300	150

	SEK	SGD	TRY	USD	ZAR
Vzporedni premik	200	150	400	200	400
Sprememba kratkoročne OM	300	200	500	300	500
Sprememba dolgoročne OM	150	100	300	150	300

ARS	Argentinski peso	INR	Indijska rupija
AUD	Avstralski dolar	JPY	Japonski jen
BGN	Bolgarski lev	KRW	Južnokorejski von
BRL	Brazilski real	MXN	Mehiški peso
CAD	Kanadski dolar	PLN	Poljski zlot
CHF	Švicarski frank	RON	Romunski leu
CNY	Kitajski juan	RUB	Ruski rubelj
CZK	Češka krona	SAR	Savdskoarabski rial
DKK	Danska krona	SEK	Švedska krona
EUR	Euro	SGD	Singapurski dolar
GBP	Britanski funt	TRY	Turška lira
HKD	Hongkonški dolar	USD	Ameriški dolar
HUF	Madžarski forint	ZAR	Južnoafriški rand
IDR	Indonezijska rupija		

Del B: Umerjanje obrestnih šokov za valute, ki niso navedene v delu A

(1) Institucije najprej izračunajo dnevno povprečno obrestno mero tako, da zberejo 16-letno časovno vrsto dnevnih „netveganih“ obrestnih mer brez kreditnih razmikov ali likvidnostnih razmikov, specifičnih za posamezen instrument ali subjekt, za vsako valuto za naslednje zapadlosti: 3 mesece, 6 mesecev, 1 leto, 2 leti, 5 let, 7 let, 10 let, 15 let in 20 let. Nato izračunajo aritmetično povprečje obrestne mere za vsako valuto *c* pri vseh opazovanih merah v časovnih vrstah in za vse zapadlosti. Rezultat je ena mera na valuto.

(2) Če je povprečna obrestna mera, izračunana v skladu s točko 1 za prvih sedem let, višja od 700 bazičnih točk, se uporabijo podatki iz zadnjih desetih let, odvisno od razpoložljivosti podatkov. Če je povprečna obrestna mera, izračunana v skladu s točko 1 za prvih sedem let, enaka ali nižja od 700 bazičnih točk, se uporabi celotna 16-letna časovna vrsta podatkov.

(3) Šok zaradi vzporednega premika krivulje donosa ter šoka zaradi spremembe kratkoročnih in dolgoročnih obrestnih mer po valutah se izpeljejo z uporabo ustreznega globalnega parametra šoka iz tabele 1 za povprečno obrestno mero, izračunano v skladu s točkama 1 in 2.

Tabela 1

Osnovni globalni parametri obrestnega šoka

Vzporedni premik	$\overline{\alpha}_{vzporedni\ premik}$	60 %
Sprememba kratkoročne OM	$\overline{\alpha}_{sprememba\ kratkoročne\ OM}$	85 %
Sprememba dolgoročne OM	$\overline{\alpha}_{sprememba\ dolgoročne\ OM}$	40 %

(4) Institucije uporabijo spodnjo mejo 100 bazičnih točk in spremenljivo zgornjo mejo 500 bazičnih točk za šok zaradi spremembe kratkoročnih obrestnih mer, 400 bazičnih točk za šok zaradi vzporednega premika krivulje donosa in 300 bazičnih točk za šok zaradi spremembe dolgoročnih obrestnih mer.

(5) Niz obrestnih šokov po valutah se nato zaokroži na najbližjih 50 bazičnih točk.